

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

10. december 2020

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 369 (Alm. del) af 18. september 2020 stillet efter ønske fra Rune Lund (EL)

Spørgsmål

I svaret på FIU alm. del - spørgsmål 427 (2018-19, 1. samling) gives i boks 1 en delvis redegørelse for det metodiske grundlag for Finansministeriets beregning af den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder. Det fremgår heraf, at tre metodevalg resulterer i, at den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder i beregninger frem til 2050 kommer til at fremstå som højere end pensionsalderen:

- (1) tilgang til f.eks. førtidspension for personer under 50 år regnes ikke som tilbagetrækning;
- (2) personer, der faktisk i praksis har trukket sig delvist tilbage gennem reduktioner af arbejdstiden, regnes som ikke-tilbagetrukne;
- (3) tilbagetrækningsalderen i de enkelte år beregnes på et tværsnit af alle årgange i året, fremfor i stedet for de enkelte fødselsårgange.

Vil ministeren fremlægge alternative beregninger af udviklingen i den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder uden disse metodevalg, dvs. som

- (1) tager højde for afgang på førtidspension fra 40-årsalderen,
- (2) omregner erhvervsaktive til fuldtidsbeskæftigede og
- (3) beregner tilbagetrækningsalderen for de enkelt fødselsårgange fremfor for et tværsnit af alle årgange?

Svar

Finansministeriet skønner over udviklingen i den forventede gennemsnitlige tilbagetrækningsalder på baggrund af grundforløbet for de mellemfristede fremskrivninger. Den anvendte metode er dokumenteret i *Finansredegørelse 2014*.

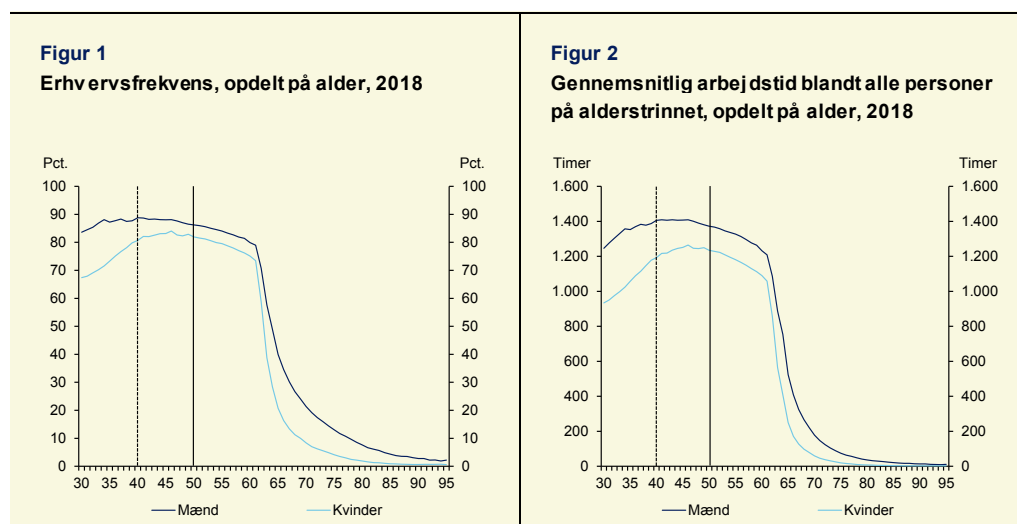
I beregningen tolkes fald i den aldersbetingede erhvervsfrekvens som tilbagetrækning, hvorved (netto) afgang fra arbejdsstyrken regnes som tilbagetrækning.¹ Afgang fra beskæftigelse til fx ledighed, støttet beskæftigelse eller modtagelse af offentlige ydelser samtidig med deltidsbeskæftigelse regnes dermed ikke som tilbagetrækning, da disse grupper indgår i arbejdsstyrken. Ligeledes regnes reduktioner i

¹ OECD beregner ligeledes tilbagetrækningsalderen som den gennemsnitlige alder, hvor folk forlader arbejdsstyrken målt ved erhvervsfrekvensen. OECD tager dog udgangspunkt i personer fra 40 år og opefter, hvor Finansministeriet tager udgangspunkt i personer fra 50 år og derover. Se OECD (2019), Pensions at a Glance 2019: OECD and G20 Indicators, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/b6d3defc-en>

den gennemsnitlige arbejdstid med alderen blandt de beskæftigede heller ikke som tilbagetrækning.

Niveauet og udviklingen for den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder vil naturligvis afhænge af den anvendte metode til opgørelse af tilbagetrækningsalderen. I Finansministeriets metode foretages beregningen for personer, der er i arbejdsstyrken som 49-årige, hvorved den tidligst mulige tilbagetrækningsalder beregnings-teknisk er 50 år.

Valget af startalder afspejler, at erhvervsfrekvensen tidligt i arbejdslivet er påvirket af andre forhold som fx uddannelse og barsel. Det bemærkes, at kvinders erhvervsfrekvens faktisk er stigende frem mod 45-års alderen, *jf. figur 1*, hvorved der *i gennemsnit* ikke er tilbagetrækning for kvinder før denne alder. Et lignende mønster gør sig gældende, hvis der i stedet ses på den samlede præsterede gennemsnitlige arbejdstid målt for alle personer på alderstrinnet, *jf. figur 2*. Blandt andet derfor starter beregningen derfor med udgangspunkt i 50-årsalderen, hvorved der ses på alderstrin, hvor erhvervsfrekvensen og arbejdstiden i gennemsnit er faldende.

Anm.: Der vist 2018-erhvervsfrekvenser med definitionen af personer i arbejdsstyrken som anvendt i Finansministeriets Befolkningsregnskab. Til beregningen af den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder anvendes dog erhvervsfrekvenser fra den Registerbaserede Arbejdsstyrkestatistik (RAS) til og med 2018.

Den gennemsnitlige arbejdstid er ligeledes opgjort i Finansministeriets Befolkningsregnskab.

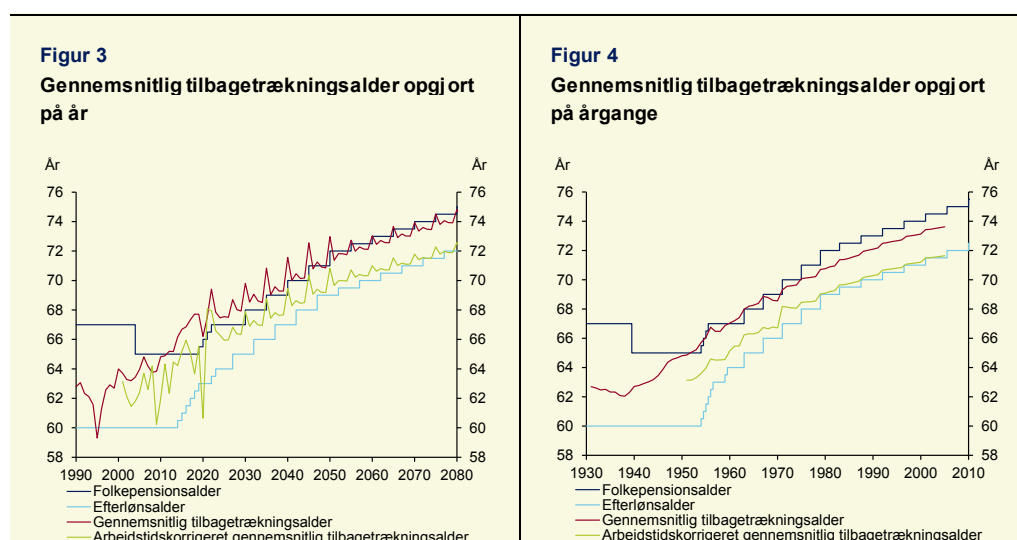
Kilde: DK2025 – en grøn retfærdig og ansvarlig genopretning af dansk økonomi.

Som nævnt i *Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 427 af 19. februar 2019*, er det muligt at foretage beregningen opdelt på *årgange* i stedet for tværsnitsdata de enkelte år. Desuden er det muligt at lave en arbejdstidskorrigeret udgave af beregningen, hvor der tages udgangspunkt arbejdstidsprofilen (som vist for 2018 i figur 2) frem for erhvervsfrekvensen (som vist for 2018 i figur 1).

Den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder er med den anvendte metode beregnet til aktuelt at ligge over folkepensionsalderen. Det afspejler, at et betydeligt antal fortsætter med at arbejde nogle år efter de har passeret folkepensionsalderen, herunder personer, der arbejder et antal timer ved siden af modtagelse af folkepension. I

fremskrivningen stiger tilbagetrækningsalderen dog langsommere end folkepensionsalderen, hvorved den på sigt ligger lidt under folkepensionsalderen, *jf. figur 3*. Hvis beregningen arbejdstidskorrigeres, er den beregnede tilbagetrækningsalder lavere, hvilket afspejler, at den gennemsnitlige præsterede arbejdstid i en årgang aftager hurtigere med alderen end erhvervsfrekvensen. Beregningerne er foretaget på den seneste mellemfristede fremskrivning *DK2025 - En grøn, retfærdig og ansvarlig genopretning af Danmark (august 2020)*, og inkluderede derfor ikke virkningerne af *Aftale om en ny ret til tidlig pension (oktober 2020)*.

Opgjort på årgange ligger den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder aktuelt på niveau med folkepensionsalderen. Årgangenes tilbagetrækningsalder skønnes at stige fremadrettet bl.a. som følge af bidraget fra reformer, som forudsættes at påvirke folks muligheder for tilbagetrækning på offentlig forsørgelse, herunder særligt levetidsindekseringen af folkepensionsalderen.² Således skønnes den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder for en given årgang i fremskrivningen at stige med ca. 0,4 år, når folkepensionsalderen forhøjes med 1 år, *jf. figur 4*.

Anm.: Der henvises til *Finansrædgørelse 2014 og svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 427 af 19. februar 2019* for dokumentation af metoden. Beregningen er foretaget på baggrund af erhvervsfrekvenser og arbejdstider uden korrektion for konjunktursituationen.

Kilde: DK2025 – en grøn retfærdig og ansvarlig genopretning af dansk økonomi og egne beregninger.

I forhold til at tage højde for tilbagetrækning til førtidspension allerede fra 40-årsalderen, bemærkes som beskrevet ovenfor, at erhvervsfrekvensen samlet set ikke er entydigt aftagende på disse alderstrin, om end andelen af førtidspensionister isoleret set generelt stiger med alderen. Målt på tværsnitsdata for 2018 er andelen af førtidspensionister godt 2½ pct. højere for de 49-årige mænd sammenlignet med de 39-årige mænd. For kvinder er forskellen ca. 4½ pct.

² På tværs af årgange indregner Finansministeriet desuden en effekt som følge af øget levetid, hvilket isoleret set bidrager til en øget tilbagetrækningsalder på tværs af årgange, *jf. dokumentationsnotat Regneprincip for arbejdsvirkning af ændret pensionsalder og levetid (Finansministeriet 2020)*.

For at illustrere den isolerede betydning af afgang til førtidspension for de 40-49-årige, er der konstrueret en hypotetisk erhvervsfrekvens for hver årgang på alderstrinnene 39-48 år. Den hypotetiske erhvervsfrekvens taget udgangspunkt i erhvervsfrekvensen for 49-årige, og det er illustrativt forudsat, at den eneste afgang fra arbejdsstyrken frem mod 49 år er til førtidspension.^{3,4}

Beregnet på tværsnitsdata for 2018 er den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder for personer på 50 år og derover beregnet til ca. 67,7 år. For personer på 40 år og derover er den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder illustrativt beregnet til ca. 67 år, hvor der dog i alderen 40-49 år alene er indregnet tilbagetrækning i form af førtidspension (baseret på den hypotetiske erhvervsfrekvens).⁵ Det er således ca. 0,7 år lavere end den almindelige beregning for 2018. Det skal dog understreges, at dette vil være et overkantsskøn, idet overgang til førtidspension også kan sker fra andre overførsler uden for arbejdsstyrken. I fremskrivningen vil det på sigt generelt trække den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder ned med omtrent 1 år (både beregnet på *år* eller *årgange*), hvis der illustrativt indregnes afgang til førtidspension fra 40 år.

Med venlig hilsen

Morten Bødskov
Fungerende finansminister

³ Konkret er erhvervsfrekvensen på alderstrin for 39-48 år først fastsat til niveauet for de 49-årige i samme årgang. Herefter er den gradvise stigning i andelen af førtidspensionister i årgangen fra 39 år frem mod 49 år fratrukket i den først fastsatte erhvervsfrekvens. Dvs. at den hypotetiske erhvervsfrekvens for eksempelvis de 40-årige i 2020 (årgang 1980) svarer til erhvervsfrekvensen for de 49-årige i 2029 + forskellen mellem andelen af 49-årige førtidspensionister i 2029 og 40-årige førtidspensionister i 2020.

⁴ Det bemærkes endvidere, at dødelighed også regnes som tilbagetrækning i den almindelige beregning. Det indebærer, at den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder svarer til middellevetiden for 50-95-årige i en situation, hvor ingen trækker sig tilbage. I den illustrative beregning af betydningen af afgang til førtidspension for de 39-49-årige, er der ikke taget højde for dødeligheden på disse alderstrin. Hvis der også blev taget højde for dødelighed, ville det isoleret set sænke den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder yderligere.

⁵ Beregningen afspejler, at der baseret på tværsnitsdata for 2018 er ca. 3 pct. af personerne fra 39 år og opefter, der baseret på den hypotetiske erhvervsfrekvens trækker sig tilbage senest som 49-årige. I gennemsnit trækker denne gruppe sig tilbage til førtidspension som ca. 45,5-årige. For de resterende 97 pct., der trækker sig tilbage fra 50 år og opefter, er den almindelige gennemsnitlige tilbagetrækningsalder beregnet til ca. 67,7 år. Det svarer, at den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder – hvis der tages højde for afgang til førtidspension fra 40-årsalderen – illustrativt kan beregnes til 67 år ($0,03 * 45,5 \text{ år} + 0,97 * 67,7 \text{ år}$).